

Søknad

Søknadsnr.	2019-0018	Søknadsår	2019	Arkivsak
Støtteordning	Kommunalt næringsfond			
Prosjektnavn	Test-prosjekt: Beiterydde strømtrase med geit			

Kort beskrivelse

Formål: Bruke geit og ku til målretta, kommersielle beiteoppdrag. Søknaden gjelder innkjøp av Nofence-klaver til et test-prosjekt sammen med Gudbrandsdal Energi for å beiterydde strømtrase med geit. Sammen med Gudbrandsdal Energi skal vi over to beitesesonger se på ryddeeffektene av geit i strømtraseen. Det er behov for å undersøke virkningen av både tidspunkt, antallet dyr, varighet, vegetasjon m.m. Disse erfaringene blir viktige for utvidelsen av markedet for kommersielle beiteryddetjenester

Prosjektbeskrivelse

Sommeren 2020 skal vi teste ut beiterydding med geit i strømtrase sammen med Gudbrandsdal Energi på et eget testfelt i Nordmedia. Bakgrunnen for test-prosjektet er to viktige utfordringer.

Det ene er gjengroing, som skjer nå raskere enn noen gang før. Dette byr på mange problemer, blant store utgifter til traserydding for strømselskapene. Erfaringen viser at måten dette gjøres på i dag, har liten eller ingen langvarig effekt.

Den andre utfordringen er knytta til matproduksjon og bruken av egne, lokale ressurser. Utgiftene til å gjerde inn beitedyr, er en av de største kostnadene i form av arbeid og kapital i norsk matproduksjon. Samtidig er beiting i utmark en av de aller viktigste tiltakene for å bedre sjølforsyning, kvalitet og ivareta dyrevelferd og kulturlandskapet. Jordbruket i vår region trenger ny teknologi som gjør det mulig og mer lønnsomt å bruke egne grasressurser framfor importert fôr.

Behovet for mer beiting og for målretta beiting, har vært vanskelig å realisere. Men dette er nå gjort mulig med Nofence, et nytt system for å "gjerde inn" husdyr. Systemet består av en solcelledrevet klave med GPS-teknologi og et digitalt kart. Går dyra over den opptegnede nofencegrensa og inn i varslingsfeltet begynner klaven å pipe som varsel om strømstøt. Dyra lærer fort hva signalene fra klaven betyr og snur for å unngå strømstøtet. Slik holder de seg innenfor grensa på det opptegnede beitet.

Det er store endringer i måten norsk jordbruk fungerer på, som setter stort press på kulturlandskapet i vår region. Dette kulturlandskapet er i neste omgang en av de viktigste råvarene for turisme og identitet. Dette landskapet må på en eller annen måte holdes i hevd.

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	Lie, Svenn Arne Org.nr:914536715	Nordmedia 830 2635 TRETEN	97794112
Kontakt- person	Svenn Arne Lie	Nordmedia 830 2635 TRETEN	97794112
Prosjekt- leder	Svenn Arne Lie	Nordmedia 830 2635 TRETEN	-

Mottatt offentlig støtte tidligere: Nei

Spesifikasjon

Bakgrunn

Min bakgrunn:

Svenn Arne Lie (1980) fra Tretten. Utdanna statsviter fra Universitet i Bergen. Har jobba i Oslo de siste 10 årene som landbruksforsker, journalist og rådgiver. Vært ansatt hos Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Klassekampen, Fagforbundet og For velferdsstaten. For tiden jobber jeg i Oppland fylkeskommune med statistikk og analyse.

2015 flytta vi tilbake til Tretten og overtok et gardsbruk i Nordmedia. Her er vi i ferd med å bygge opp igjen drifta. De siste årene har vi begynt med boergeit og dølakyr. Planen er å videre utvikle drifta på garden. Utgangspunktet for denne drifta er bedre og mer bærekraftig bruk av beiteressursene på og rundt garden.

Prosjekt mål

Målet for dette prosjektet er å tjene penger på målretta bruk av beitedyr via kommersiell utleie av beitetjenester. Kombinasjonen mellom landskap og kvalitet er helt avgjørende for å etablere en bedre totaløkonomi for grasbasert kjøttproduksjon.

Gudbrandsdalen har betydelige ubrukke naturressurser som lett kan omdannes til mat av høy kvalitet ved hjelp av beitedyr. Økt bruk av egne fôrressurser vil gi mange positive effekter. Maten blir renere og mer rik på smak, sunne fettsyrer og næringsstoffer. Vi blir mindre avhengige av å importere dyrefôr som produseres ved hjelp av lite bærekraftige metoder og som legger press på regnskogen. Landskapet vårt åpnes opp, og vi får færre gjengroingsplager fra flått og pollenstøv. I tillegg er dette vårt kommersielle fortrinn i matproduksjonen. Måten maten lages på, gir grunnlag for en annen prissetting i markedet.

Verdien av landskapet er helt avgjørende i vår region. I tillegg til beiterydding av strømtrase, er det behov for mer målretta beiting for å åpne gjengrode områder. Dette kan være turiststier, hyttefelt, seterlandskap, friluftsområder, utsiktspunkt m.m Dette utgjør et markedspotensial for målretta beitebruk.

Samarbeidet med Gudbrandsdal energi er i denne startfasen et viktig bidrag for å kartlegge mer beiteeffektene av å bruke geit til å hindre gjengroing i strømtraseen. Det er fortsatt usikkerhetsmomenter som test-prosjektet sammen med GE skal finne ut av.

Forankring

Test-prosjektet er utvikla i samarbeid mellom Svenn Arne Lie og August Johan Evensen i Gudbrandsdal Energi.

Vi har vurdert et område, ca 70 m * 200 m = 14 daa, som ble hogd av GE i 2017. Området er fordelaktig fordi det er ganske nærme gården, ikke i nærheten av folk/hager/veier. Tilveksten på feltet er slik at geita kan ta mye av den eksisterende vegetasjonen. Kontrollfelt med temmelig lik vegetasjon og vekstforhold i nærheten så vi kan sammenligne.

Planen er å bruke 20 geiter, maks 35 beitedøgn pr sesong, med formål om å teste det ut i to sesonger. Det skal inngås avtale om ansvarsforhold når det gjelder tillatelse til bruk av areal og tilsyn med dyr.

Prosjektorganisering

Test-prosjektet er utvikla i samarbeid mellom Svenn Arne Lie og August J Evensen i Gudbrandsdal Energi.

Ansvar for den praktiske gjennomføringen av selve beitingen med geit i utvalgte test-område, tilhører dyreeier (Svenn Arne Lie). Han har også ansvar for tilsyn og å evt skaffe til veie nødvendige tillatelser om bruk av grunn hvis det er behov for dette.

Nofence vil involveres i test-prosjektet ved behov

Arbeidet med dokumentasjon og kartlegging av beiteeffekter, vil gjennomføres i samarbeid mellom Svenn Arne Lie og August j Evensen GE

Samarbeidspartnere

Svenn Arne Lie, gardbruker

August Johan Evensen, Gudbrandsdal Energi

Harald Harstad, Nofence

Aktiviteter

Gjennomføre beiting med geit på test-område

Kartlegge beiteeffekter

Målgrupper

Test-prosjektet er et samarbeid mellom Svenn Arne Lie og Gudbrandsdal Energi.

Potensialet for beiterydding er stort i vårt område fordi verdien av kulturlandskapet her er svært høy. Samtidig er gjengroing en stor trussel mot verdien av dette kulturlandskapet. Det er i utgangspunktet en stor interesse for å redusere gjengroingen, enten det er seterlandskap, turiststier, friluftsområder, verdifulle landskap m.m.

I tillegg til samarbeid med Gudbrandsdal Energi om dette test-prosjektet, er det et markedspotensiale for målretta beiterydding tilknyttet andre næringer

Resultat

Kostnadene med å rydde strømråse blir stadig høyere. Deler av dette arbeidet er i tillegg forbundet med risiko for de som utfører arbeidet. Gjengroingen foregår i et større tempo en tidligere antatt. Erfaringer viser også at måten dette gjøres på i dag gir liten eller ingen langvarig effekt. Et sårbart strømnnett truer viktige samfunnsfunksjoner. Det er derfor avgjørende at man finner metoder for mer effektiv rydding av trase.

Norge har store utmarksområder som passer svært godt for omdanning til kjøtt- og melkeprodukter gjennom beite. I dag anvender vi bare en tredel av tilgjengelige beiteressurser. På samme tid har ressursen økt i omfang på grunn av temperaturøkning og vi er derfor vitne til den høyeste gjengroingstakten i moderne tid.

Effekter

Effekter av mer beite og mindre fôrimport:

Norge består av litt innmark og mye utmark og skiller seg derfor fra land lengre sør i Europa som nesten bare har innmark. I tillegg er det norske klimaet kaldt og dyrene må derfor stå inne om vinteren. Den beste utnyttelsen av ressursene våre får vi derfor om vi bruker innmarken til vinterfôr og utmarken til sommerfôr. Dyreslag som kylling og gris spiser i hovedsak fint fôr som korn og dette kan kun dyrkes på innmark. Kua og sauene kan nyttiggjøre seg av de fineste vekstene i utmarken, mens dyreslag som geit og villsau kan gå på grovere vekster som busker og kratt. En god måte å rydde landskap på er å bruke geit til rydding og ku eller sau til vedlikeholdende beite.

Kvalitet i mat avhenger av hva dyrene spiser og hvordan de lever. Kjøtt- og melkeprodukter fra dyr som har gått på beite inneholder mer vitaminer, mineraler og sunne fettsyrer som omega3. Kroppen tar opp næringsstoffer fra mat mer effektivt enn fra kosttilskudd. Når dyrene går ute blir kjøttet mørkere som følge av naturlig bevegelse og mindre stress.

Kraftfôret som benyttes i matproduksjonen består hovedsakelig av korn, men det består også i økende grad av proteintilsetning for at dyrene skal vokse raskere og at kuene skal gi mer melk. Soya er den mest brukte proteinkilden i kraftfôret og denne importeres fra Brasil. Utvinningen skjer gjennom høy bruk av kunstig gjødsling og sprøytemidler og fører til at jordsmonnet slites ned. Norsk forbruk av soya er derfor med på å redusere fruktbarheten i brasiliansk jord, samt legge press på den omkringliggende regnskogen.

Levende og utadvendte bygder oppstår når det finnes arbeidsplasser, og lokale ressurser foredles til mat og andre spennende ting. Matproduksjon basert på lokale fôrressurser er 10 ganger mer arbeidsintensivt enn matproduksjon basert på eksterne fôrressurser. Flere arbeidsplasser i matproduksjonen gir dessuten et godt utgangspunkt for verdiskapning gjennom foredling av mat og reiseliv. Flere arbeidsplasser i matproduksjon basert på lokale ressurser er kanskje en av de viktigste katalysatorene for vekst i norske bygder

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

Så snart beitesesongen 2020 begynner, skal vi ta foto og gjøre klar for å slippe på geitene på det aktuelle test-feltet. Det skal vurderes underveis hvor mye beiting som viser seg nødvendig og hvilken effekt beitinga har på landskapet. Prosjektet er som nevnt over to beitesesonger (sommer 2020 og 2021)

Kostnadsplan

Tittel	2019	2020	2021	2022	2023	SUM
Innkjøp av klaver, 20 stk	50 000					50 000
Sum kostnad	50 000					50 000

Finansieringsplan

Tittel	2019	2020	2021	2022	2023	SUM
Kjøp av nofence-klaver	50 000					50 000
Sum finansiering	50 000					50 000

Geografi

521-Øyer

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato